Nr 60.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1929 kl. 5·30 e. m.

Utlåtande, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret framställning rörande ordnandet av familjepensionering för vissa befattningshavare vid justitieombudsmansexpeditionen, militieombudsmansexpeditionen, riksdagsbiblioteket och riksdagens hus.

I en till bankoutskottet avlåten, den 18 april 1929 dagtecknad skrivelse hava fullmäktige i riksgäldskontoret gjort framställning i syfte att utskottet måtte för riksdagen framlägga förslag om ordnandet av familjepensionering för vissa befattningshavare vid justitie- och militieombudsmansexpeditionerna samt riksdagsbiblioteket och riksdagens hus.

I berörda skrivelse hava fullmäktige inledningsvis anfört, att då de manliga ordinarie tjänstemännen vid nämnda verk för närvarande icke vore anslutna till någon kassa eller annan organisation med uppgift att ombesörja pensioneringen av deras efterlevande, fullmäktige ansett sig böra till behandling återupptaga frågan om ordnandet av nämnda befattningshavares familjepensionering. Efter det att vissa förberedande undersökningar blivit verkställda, hade fullmäktige i januari 1929 tillsatt en av fyra ledamöter bestående delegation, vilken erhållit uppdrag att verkställa erforderlig utredning i ämnet. Den sålunda beslutade utredningen förelåge numera i en av delegationen till fullmäktige avlåten, den 2 april 1929 dagtecknad skrivelse, åtföljd av förslag till bestämmelser angående familjepensionering för omförmälda befattningshavare. Över denna utredning hade sedermera, efter anhållan av fullmäktige, särskilda yttranden avgivits av justitieombudsmannen och militieombudsmannen samt styrelsen för riksdagsbiblioteket.

Delegationens nyssberörda skrivelse med därvid fogat förslag till bestämmelser i ämnet har av fullmäktige överlämnats till utskottet. Nämnda handlingar äro såsom bilagor fogade vid detta utlåtande; och tillåter sig utskottet att beträffande innehållet i delegationens förslag samt motiveringen för detsamma hänvisa till bilagorna.

De av fullmäktige över förslaget inhämtade yttrandena äro i huvudsak av följande innehåll:

Justitieombudsmannen har anfört, att han efter tagen del av den utav delegerade i ärendet verkställda utredningen funne sig icke hava någon invändning mot att frågan om familjepensionering för befattningshavare vid justitieombudsmansexpeditionen ordnades i enlighet med den av delegerade föreslagna principen.

Vad delegerade anfört därom, att byråcheferna vid justitie- och militieombudsmansexpeditionerna på grund av sin ställning skulle bliva uteslutna från familjepensioneringen, syntes justitieombudsmannen utgöra ett beaktansvärt skäl för att, såsom delegerade ifrågasatt, ånyo till behandling upptaga frågan om beredande av ordinarie anställning åt dessa byråchefer. Delegerade hade i den verkställda utredningen anfört, att de i det uppgjorda förslaget avsedda befattningshavargrupperna, såvitt delegerade hade sig bekant, vore de enda grupper av ordinarie tjänstemän, som ej vore anslutna till någon familjepensionskassa, och att därför frågan om deras familjepensionering med det snaraste borde erhålla sin lösning. Enligt justitieombudsmannens förmenande kunde i huvudsak samma önskemål åberopas beträffande byråcheferna, vilkas egen pensionsfråga ju icke heller borde förbises. Mot överförande av byråchefsbefattningen vid justieombudsmansexpeditionen på ordinarie stat ansåge sig justitieombudsmannen icke heller ur justitieombudsmansämbetets synpunkt böra resa någon invändning, utan ville han i stället förorda denna anordning. Byråchefens tillsättande endast genom förordnande innebure visserligen en garanti mot tvånget att vid tjänsten bibehålla en person, som icke i allo motsvarade de höga fordringar, vilka måste ställas å innehavaren, men medförde å andra sidan en sådan osäkerhet för den sistnämnde, att tjänsten därigenom kunde te sig mindre lockande, något som i sin tur kunde dels försvåra rekryteringen och dels motverka ett kvarstannande å tjänsten under en icke allt för kort tidrymd.

Bankoutskottet och riksdagen hade år 1921 förutsatt, att de nuvarande byråchefsbefattningarna borde betraktas såsom övergångsplatser. Ett överförande av befattningarna på ordinarie stat syntes icke böra motiveras med ett övergivande av detta betraktelsesätt. Byråchefen å justitieombudsmansexpeditionen, till vilkens arbetsområde justitieombudsmannens erfarenhet sträckte sig, hade en icke blott kvalitativt utan även kvantitativt sett mycket krävande arbetsbörda, vilken ur såväl justitieombudsmansämbetets som befattningshavarens egen synpunkt kunde göra det önskvärt, att han icke behövde åldras på platsen, och som också kunde anföras såsom skäl för befordran.

Om byråchefsbefattningarna överfördes å ordinarie stat, borde det i gällande särskilda bestämmelser angående tillämpning av avlöningsreglementet för befattningshavare vid riksdagens verk upptagna stadgandet, att vid uppkommen ledighet i befattning vid justitie- och militieombudsmansexpeditionerna anstånd med tillsättandet vore medgivet under en tid av högst två år, få gälla jämväl i fråga om byråchefsbefattningarna.

Militieombudsmannen har, utan att ingå på förslagets detaljer, meddelat, att han intet hade att erinra mot de principer, efter vilka familjepensionsfrå-

gan för ifrågavarande befattningshavare enligt förslaget vore avsedd att ordnas.

Vid militieombudsmannens yttrande har fogats en skrivelse av byråintendenten vid militieombudsmansexpeditionen G. af Klercker, vari denne ifrågasatt, att staten åtminstone måtte åtaga sig att inbetala hälften av den befordringsavgift, han skulle hava att erlägga för att grundlägga familjepensionsrätt. Till stöd härför har af Klercker åberopat, bland annat, att han under femton år till flottans pensionskassa erlagt avgifter för sin egen pensionering, samt att dessa avgifter, vilka icke blivit återbetalda, icke kommit eller komme honom till godo. af Klercker har vidare meddelat, att han, därest denna framställning ej vunne beaktande, icke såge sig i stånd att erlägga avgifter för beredande av familjepensionsrätt.

För egen del har militieombudsmannen i avseende å denna fråga yttrat, att det av skäl, som i byråintendentens skrivelse anförts, syntes vara ett berättigat anspråk att retroaktivavgiften för denne reducerades genom något bidrag från statens sida. Militieombudsmannen vore emellertid icke i tillfälle att uttala sig beträffande frågan, i vilken utsträckning en dylik reduktion borde ske.

Med anledning av vad de delegerade anfört i frågan om överflyttande på ordinarie stat av de hos justitieombudsmannen och militieombudsmannen anställda byråcheferna har militieombudsmannen beträffande byråchefsbefattningen å militieombudsmansexpeditionen anfört, att det enligt militieombudsmannens mening knappast funnes anledning till någon ändring i fråga om denne befattningshavares ställning i den riktning, som av delegerade blivit ifrågasatt. Skulle emellertid nämnda befattning bliva uppförd å ordinarie stat, syntes det — för att bereda militieombudsmannen tillfälle att vid inträffande vakans pröva kvalifikationerna hos sökande till befattningen — vara nödvändigt, att militieombudsmannen erhölle rätt att under viss tid, exempelvis två år, låta anstå med utnämnande av ordinarie innehavare.

Styrelsen för riksdagsbiblioteket har anfört, att styrelsen för sin del icke hade något annat att erinra mot förslaget än att §§ 5, 17 och 18 borde i huvudsak erhålla den lydelse, att pensionsberättigade vore tjänstemans änka i äktenskap, som blivit i laga ordning med vigsel avslutat, så länge hon levde ogift, samt hans barn inom sådant äktenskap, tills det uppnådde tjugoett års ålder eller dessförinnan trädde i äktenskap, ävensom att det syntes önskvärt, att utredning verkställdes i syfte att framdeles genom sammanslagning av samtliga familjepensionskassor för riksdagens verk erhålla en enhetlig sådan med tillträde för samtliga befattningshavare i dessa verk.

För egen del hava *fullmäktige i riksgäldskontoret* meddelat, att fullmäktige anslöte sig till det av delegationen avgivna förslaget. Vad angår de över förslaget avgivna yttrandena hava fullmäktige anfört i huvudsak följande:

Vad först beträffade den av styrelsen för riksdagsbiblioteket gjorda erinran rörande §§ 5, 17 och 18 i berörda bestämmelser, hade

styrelsen, enligt vad fullmäktige under hand inhämtat, icke haft för avsikt att framställa någon anmärkning mot det sakliga innehållet i § 18. I fråga om §§ 5 och 17 ville fullmäktige såsom sin mening uttala, att pensionsrätten för tjänstemans efterlevande genom den av styrelsen förordade formuleringen komme att erhålla en snävare begränsning än om de av delegationen begagnade uttrycken godkändes. Därest barn funnes i en förbindelse mellan kontrahenter, vilka endast ingått trolovning med varandra, funnes nämligen enligt delegationens förslag möjlighet att tillerkänna barnen och eventuellt även deras moder pension, under det att däremot, om biblioteksstyrelsens förslag antoges, denna möjlighet syntes få anses utesluten. Fullmäktige förordade därför bibehållandet av delegationens formulering.

Med anledning av vad byråintendenten hos militieombudsmannen i sin förberörda skrivelse anfört samt vad militieombudsmannen i anslutning därtill yttrat ville fullmäktige framhålla, att därest byråintendenten af Klercker uppnådde den stadgade pensionsåldern av 67 år och då erhölle pension, man ej syntes kunna anse, att de avgifter, han för egen pensionering sammanräknat erlagt under hela den tid, han varit anställd i statens tjänst, varit större än det normala beloppet för en befattningshavare i liknande tjänsteställning; af Klercker hade nämligen först vid en jämförelsevis sen ålder erhållit sin nuvarande befattning, och därjämte borde även erinras att, enligt vad af Klercker på förfrågan upplyst, han under två perioder om tillsammans nio år innehaft anställning i enskild tjänst. För övrigt kunde de kostnader, af Klercker haft och framdeles finge vidkännas för sin egen pensionering, enligt fullmäktiges mening icke åberopas såsom skäl för en lindring i avgiftsplikten för beredande av familjepensionsrätt åt honom. Måhända kunde dock billighetsskäl anses föreligga för att staten lämnade honom åtminstone något bidrag till gäldandet av omförmälda befordringsavgift, vilken för en person vid hans ålder måste vara synnerligen betungande. I fråga om beloppet av detta bidrag ansåge fullmäktige sig icke kunna göra något uttalande.

Justitieombudsmannen och militieombudsmannen hade i sina yttranden även berört frågan om överflyttande av byråcheferna å justitie- och militieombudsmansexpeditionerna på ordinarie stat. Härigenom skulle för blivande innehavare av dessa tjänster skyldighet automatiskt inträda att genom erläggande av stadgade avgifter bereda pensionsrätt för sina efterlevande, och även tjänsternas nuvarande innehavare komme att erhålla rättighet att såsom delägare inträda i den föreslagna pensionsfonden, om de så önskade. Då det syntes vara mindre lämpligt, att de två byråcheferna skulle bliva uteslutna från möjligheten att, i likhet med övriga befattningshavare i statens tjänst, erhålla familjepensionsrätt, funnes från fullmäktiges sida intet att erinra mot den ifrågasatta förändringen av byråchefernas tjänsteställning, för den händelse frågan därom skulle ånyo föreläggas riksdagen.

Slutligen hade biblioteksstyrelsen uttalat önskvärdheten av att utredning verkställes i syfte att framdeles åstadkomma en sammanslagning av samtliga familjepensionskassor vid riksdagens verk till en enda sådan, till vilken alla i dessa verk anställda befattningshavare skulle äga tillträde. Även fullmäktige ansåge, att en dylik centralisering vore att förorda. Av de undersökningar, som fullmäktige och delegationen företagit rörande anslutning av nu ifrågavarande befattningshavare till någon av de redan bestående änke- och pupillkassorna vid riksbanken och riksgäldskontoret, framginge emellertid, att frågans lösning i den av biblioteksstyrelsen angivna riktningen skulle möta stora svårigheter och i varje fall kräva en avsevärd tid. Då det vore av vikt att lösningen av den föreliggande frågan icke försena-

des, hade fullmäktige funnit sig böra biträda det nu avgivna förslaget, vilket sålunda syntes få betraktas såsom ett provisorium, tills en önskvärd centralisering kunde åstadkommas.

Med åberopande av det anförda hava fullmäktige hemställt, att bankoutskottet måtte för riksdagen framlägga förslag om ordnandet av familjepensioneringen för manliga ordinarie befattningshavare vid justitie- och militieombudsmansexpeditionerna samt riksdagsbiblioteket och riksdagens hus i enlighet med delegationens utredning och förslag.

Även utskottet är av den uppfattningen, att en ordnad familjepensionering snarast bör komma till stånd för ordinarie manliga tjänstemän vid justitie- och militieombudsmansexpeditionerna, riksdagsbiblioteket samt riksdagens hus, vilka tjänstemän äro de enda ordinarie befattningshavare vid riksdagens verk, som ännu sakna familjepensionsrätt. *Utskottet.*

I fråga om sättet för ordnande av denna angelägenhet har utskottet vid ärendets prövning funnit sig böra biträda det förslag, som framlagts av den utav fullmäktige i riksgäldskontoret för frågans utredning tillkallade delegationen och åt vilket förslag fullmäktige givit sin anslutning. Berörda förslag innebär, att avgifts- och pensionsbelopp skulle avvägas i överensstämmelse med de regler, som gälla beträffande delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, samt att i övrigt med avseende å den ifrågasatta familjepensioneringen skulle antagas bestämmelser, vilka i tillämpliga delar nära ansluta sig till föreskrifterna i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa.

Ej heller beträffande de övergångsbestämmelser, som av delegationen föreslagits, finner utskottet anledning till erinran. Utskottet har med hänsyn till statsmakternas ståndpunkt i tidigare liknande fall och till de konsekvenser, som ett annat ställningstagande skulle kunna medföra, ansett sig icke kunna tillstyrka, att byråintendenten å militieombudsmansexpeditionen skulle i fråga om befordringsavgift beredas lättnad utöver vad delegationens förslag i sådant hänseende innehåller.

I likhet med styrelsen för riksdagsbiblioteket samt fullmäktige i riksgäldskontoret finner utskottet i hög grad önskvärt, att en sammanslagning av de befintliga särskilda familjepensionskassorna vid riksdagens verk må kunna åstadkommas. På sätt fullmäktige framhållit, har emellertid erfarenheten visat, att stora svårigheter möta för en dylik sammanslagning. Utskottet har därför i likhet med fullmäktige ansett en lösning av den nu föreliggande frågan icke böra anstå i avvaktan på vidare utredning om centralisering av familjepensionsanstalterna för riksdagens verk. Utskottet förutsätter emellertid, att fullmäktige i riksgäldskontoret och i riksbanken hava uppmärksamheten riktad på frågan om en sådan centralisering.

Vidkommande härefter den i ärendet berörda frågan om överflyttande på ordinarie stat av byråchefsbefattningarna å justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditionerna, finner utskottet för sin del åtskilliga skäl kunna anföras för en sådan åtgärd. Icke minst talar för densamma den omständigheten,

att såväl tjänstepensionsrätt som familjepensionsrätt för befattningshavarna i fråga i och med en dylik omläggning skulle bliva på lämpligt sätt ordnad, vilket måste anses önskvärt. Då emellertid frågan om formen för tillsättning av förevarande befattningar torde böra bedömas även ur andra synpunkter, har utskottet ansett sig icke böra i detta sammanhang taga ståndpunkt till den framförda tanken om befattningarnas uppförande på ordinarie stat. Frågan härom lärer böra efter särskild framställning underkastas en mera ingående prövning än vad utskottet på grundvalen av nu föreliggande material kunnat verkställa.

Beträffande sättet för täckande av de medelsbehov, som uppkomma vid bifall till det av utskottet i det föregående tillstyrkta förslaget, har utskottet intet att erinra mot vad delegationen ifrågasatt och fullmäktige förordat. Utskottet, som i det följande gör hemställan i anslutning till delegationens förslag, vill här endast framhålla att, då de utgående pensionerna till beloppen bliva nyreglerade, dyrtidstillägg å desamma givetvis bör utgå enligt de för nyreglerade pensioner gällande grunderna.

På grund av det anförda får utskottet föreslå,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret förevarande framställning, må

a) godkänna ifrågavarande av fullmäktige förordade, såsom bilaga 2 vid detta utlåtande fogade förslag till bestämmelser angående familjepensionering för befattningshavare vid justitieombudsmansexpeditionen, militieombudsmansexpeditionen, riksdagsbiblioteket och riksdagens hus;

b) föreskriva, att de pensioner, vilka i enlighet med nämnda bestämmelser kunna komma att utgå till efterlevande efter befattningshavare vid ifrågavarande verk, skola bestridas av de enligt samma bestämmelser såsom års- och befordringsavgifter inflytande och under den i reglementet för riksgäldskontoret omförmälda pensionsfonden särskilt bokförda medlen, med iakttagande likväl, att om berörda medel vid något tillfälle icke lämna tillgång för utgående pensioners bestridande, erforderlig fyllnad skall beredas från förslagsanslaget till avlöningar och pensioner m. m. vid riksgälds- och riksdagsförvaltningen;

c) förordna, att de bidrag av statsmedel, som enligt berörda bestämmelser kunna utgå till gäldande av befordringsavgifter för vissa tjänstemän, vilka före den 1 juli 1929 utnämnts till innehavande befattning vid ifrågavarande verk, skola bestridas från nyssnämnda förslagsanslag;

d) medgiva, att å pensioner, som i enlighet med omförmälda bestämmelser komma att utgå, må åtnjutas dyrtidstillägg efter de grunder, vilka äro eller må varda gällande i fråga om sådan förmån åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.; samt

e) förklara, att kostnaderna för dyrtidstillägg å ifrågavarande pensioner skola gäldas av förberörda förslagsanslag till avlöningar och pensioner m. m. vid riksgälds- och riksdagsförvaltningen.

Stockholm den 28 maj 1929.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Pettersson* i Olovstorp, *Ström, Abrahamsson, Dalberg, Andersson* i Hedsta, *P. A. Larsson* och *Bodin;*

från andra kammaren: herrar *Winkler, Borggren, Bäcklund*, Wikström, Ryberg, Svensson* i Betingetorp, *Höglund* i Göteborg och *Leffler.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga 1.

Till Herrar Fullmäktige i Riksgäldskontoret.

Familjepensioneringen för manliga ordinarie befattningshavare vid riksdagens verk handhaves vad beträffar riksbanken av två kassor, den ena för huvudkontoret och den andra för avdelningskontoren och riksbankens pappersbruk, samt beträffande riksgäldskontoret av en kassa, omfattande endast befattningshavare vid detta verk. Däremot är familjepensioneringsfrågan ej ordnad för de manliga ordinarie befattningshavarna vid justitie- och militieombudsmansexpeditionerna, riksdagsbiblioteket och riksdagens hus, vilka befattningshavare saknat möjlighet att genom anslutning till någon änke- och pupillkassa säkerställa sina efterlevandes försörjning. Riksdagen har till följd därav åtminstone i ett fall fått träda emellan genom beviljande av pension åt avliden befattningshavares änka.

I sitt till 1926 års riksdag avgivna utlåtande nr 25, i anledning av vissa framställningar rörande pensioner eller understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer, erinrade bankoutskottet bl. a., att statstjänares familjepensionering dittills ansetts böra i stort sett bestridas genom deras egna avgifter och att staten därvidlag borde i huvudsak inskränka sig till att medverka vid bildandet av kassor eller pensionsanstalter för pensioneringens handhavande. Utskottet ansåge det vara av vikt, att denna grundsats alltjämt upprätthölles. Det förhållandet, att i en del undantagsfall, där ömmande omständigheter ansetts föreligga, understöd av statsmedel beretts efterlevande till befattningshavare, vilka icke själva kunnat sörja för sina efterlevandes underhåll, kunde således icke få tagas till intäkt för någon rätt för övriga statstjänares efterlevande till understöd av statsmedel.

Med anledning av detta bankoutskottets uttalande upptogo herrar fullmäktige år 1926 frågan om åtgärder för beredande av rätt till familjepensionering för här ifrågavarande befattningshavare. Då det syntes ligga närmast till hands att ordna frågan genom befattningshavarnas anslutning till riksgäldskontorets änke- och pupillkassa, verkställdes erforderliga utredningar rörande berörda kassas ekonomiska ställning för utrönande av det tillskott av statsmedel, som skulle erfordras för ifrågavarande befattningshavares upptagande i kassan. Kassans delägare beslöto emellertid i april 1928 meddela herrar fullmäktige, att de voro principiellt obenägna att medgiva den sålunda ifrågasatta anslutningen till kassan.

I en av flertalet av ifrågavarande befattningshavare undertecknad, den 15 maj 1928 dagtecknad skrivelse erinrades till en början om bankoutskottets ovanberörda uttalande och anfördes därefter:

»Skulle denna princip undantagslöst tillämpas även med avseende på riksdagens verk, synes det uteslutet att tjänstemännen vid andra riksdagens verk än riksbanken och riksgäldskontoret, d. v. s. tjänstemännen vid justitie- militieombudsmannaexpeditionerna, riksdagsbiblioteket och riksdagens hus, skulle kunna komma i åtnjutande av statens medverkan för familjepensionering. Sistnämnda verk äga nämligen icke, såsom fallet är med riksbanken och riksgäldskontoret, egna änke- och pupillkassor, och möjlighet för dem att bilda

sådana kassor synes ej vara för handen. Det har också visat sig omöjligt för tjänstemännen vid dessa verk att vinna inträde i redan befintliga kassor. Från civilstatens änke- och pupillkassa äro de uteslutna redan på den grund, att de icke äro statstjänare i samma mening som delägarna i nämnda kassa; och i den kassa, som närmast vore att tänka på, riksgäldskontorets änke- och pupillkassa, har vägrats dem inträde. Framställningar om inträde gjordes redan 1908 av undertecknade Gödel och Mårtensson, men framställningarna ledde ej till önskat resultat. På grund därav ha sådana framställningar icke gjorts av dem, som därefter tillträtt ordinarie befattningar vid ifrågavarande verk. I år har genom beslut den 24 sistlidna april månad riksgäldskontorets änke- och pupillkassa bestämt sagt ifrån, att kassan ej önskar de ovan nämnda fyra verkens anslutning.

Då det alltså visat sig, att familjepensioneringen för tjänstemän vid dessa verk, oaktat från tjänstemännens egen sida gjorts allt vad på dem ankommit, ej kan ordnas på det sätt som enligt bankoutskottets ovan anförda uttalande bör vara regel för dylik pensionering, och då det ej torde kunna sägas vara riktigt eller överensstämmande med billighetens fordran, att befattningshavarna vid dessa verk i fråga om familjepensionering skola vara sämre ställda än befattningshavarna vid riksbanken och riksgäldskontoret samt statens övriga verk, synes enda tänkbara utväg vara, att familjepensioneringen vid dessa verk ordnas på samma sätt som tjänstemännens vid dessa verk egen pensionering ordnades vid 1908 års riksdag, då tjänstinnehavarna vid riksgäldskontoret, riksdagens bibliotek och riksdagens hus, vilka förut ej betalat avgifter för egen pensionering, ålades att betala sådana avgifter, vilka skulle av riksgäldskontoret förvaltas såsom en särskild fond.

På grund av det nu anförda få undertecknade, befattningshavare vid justitie- och militieombudsmannaexpeditionerna, riksdagsbiblioteket och riksdagens hus, härmed vördsamt anhålla, att herrar fullmäktige täcktes i skrivelse till riksdagens bankoutskott hemställa, att bankoutskottet ville föreslå riksdagen, att familjepensioneringen för befattningshavarna vid justitie- och militieombudsmannaexpeditionerna, riksdagsbiblioteket och riksdagens hus må, utan retroaktivavgifter, ordnas på samma sätt som dessa befattningshavares egen pensionering är ordnad och med samma pensionsavgifter och samma pensioner, som gälla för delägarna i riksgäldskontorets änke- och pupillkassa.»

För verkställande av erforderlig utredning av den föreliggande frågan beslöto herrar fullmäktige under sistlidna januari tillsätta en delegation, bestående av undertecknade Kobb, Anderson, Hägglund och Westling.

Efter verkställd utredning få delegerade härmed anföra följande.

Vid fullgörande av sitt uppdrag hava delegerade ansett självfallet, att familjepensionsfrågan för här ifrågavarande befattningshavaregrupper, vilka, såvitt delegerade hava sig bekant, äro de enda grupper av ordinarie tjänstemän, som ej äro anslutna till någon familjepensionskassa, med det snaraste bör erhålla sin lösning. Då det med hänsyn till dessa befattningshavares fåtalighet givetvis ej kan komma i fråga att för deras räkning bilda en särskild pensionskassa, vore det enligt delegerades mening naturligast och riktigast, att den föreliggande frågan finge sin lösning genom befattningshavarnas upptagande i någon befintlig pensionsinrättning. I främsta rummet borde därvid ifrågakomma riksgäldskontorets änke- och pupillkassa, vilken emellertid, såsom redan meddelats, ej är villig intaga befattningshavarna i fråga. Då denna utväg sålunda, i varje fall tills vidare, måste anses stängd, hava delegerade gjort förfrågningar hos civilstatens änke- och pupillkassa, statens pensionsanstalt och bankostatens änke- och pupillkassa rörande ifrågavarande befattningshavares anslutning till någon av dessa, men hava överallt erhållit avböjande svar. Vid sådant förhållande synes ingen annan utväg återstå, än

att ifrågavarande familjepensionsfråga ordnas på enahanda sätt, som skett i fråga om kvinnliga befattningshavares efterlevande barn.

Enligt de bestämmelser i fråga om pensionering av efterlevande barn till kvinnliga befattningshavare vid riksdagens verk, som i enlighet med 1925 års riksdags beslut utfärdats av delegerade för nämnda verk den 17 juli s. å., är envar kvinnlig innehavare av ordinarie befattning vid riksdagens verk (således även justitie- och militieombudsmansexpeditionerna, riksdagsbiblioteket och riksdagens hus) skyldig att genom erläggande av avgifter bereda rätt till pension åt efterlevande barn. Dessa avgifter tillföras för samtliga riksdagens verk med undantag av riksbanken den av riksgäldskontoret förvaltade pensionsfonden för riksgäldskontorets befattningshavare och redovisas därvid särskilt såsom familjepensionsmedel. Nämnda pensionering ombesörjes sålunda av staten genom riksgäldskontoret, som inkasserar och förvaltar avgifterna samt svarar för pensionernas utgående.

Med hänsyn till de omständigheter, varunder ifrågavarande pensionsfråga ordnades, och på vilka delegerade här ej anse sig behöva närmare ingå, kan visserligen enligt delegerades mening beslutet därom ej direkt åberopas som stöd för att staten bör omhänderhava familjepensioneringen för här ifrågavarande manliga befattningshavare. Ett eventuellt beslut i sådan riktning måste därför anses innebära en nyhet, enär familjepensioneringen, vad beträffar manliga befattningshavare, hittills ansetts böra ordnas av befattningshavarna själva. Det är efter delegerades uppfattning — bland annat med hänsyn till ett blivande ordnande av familjepensioneringen för icke-ordinarie anställningshavare i statstjänst, i vilket spörsmål preliminära utredningar föreligga — i och för sig önskvärt att undvika en sådan lösning av här förevarande familjepensionsfråga, som kan uppfattas såsom uttryck för en ändrad principiell uppfattning i ämnet från statsmakternas sida. Då emellertid, på sätt redan anförts, annan utväg för frågans lösning än den ovan antydda icke torde finnas, lärer det avsteg från nyssnämnda princip, som denna vägs beträdande kan anses innebära, icke behöva medföra några icke önskvärda konsekvenser beträffande ordnandet av familjepensioneringen för andra, större grupper av befattningshavare. Delegerade hava sålunda funnit sig böra föreslå, att här ifrågavarande manliga befattningshavares familjepensionsfråga löses på enahanda sätt som för ovannämnda kvinnliga befattningshavare, d. v. s. att avgifterna inkasseras och förvaltas av riksgäldskontoret, som svarar för utbetalandet av pensionerna. Då riksgäldskontoret har att utbetala avlöning till alla ifrågavarande befattningshavare, kan inkasseringen av avgifterna utan svårighet ske genom avdrag vid avlöningens utbetalande på sätt äger rum i fråga om avgifterna till befattningshavarnas egen pensionering. Avgifterna torde böra tillgodoföras den i riksgäldskontorets reglemente omförmälda pensionsfonden och särskilt redovisas såsom familjepensionsmedel.

Vad beträffar avgifts- och pensionsbeloppens storlek samt villkor och föreskrifter för pensionsrätts åtnjutande m. m. vilja delegerade förorda, att bestämmelserna i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa i tillämpliga delar lända till efterrättelse. I fråga om pensionsbeloppen böra sålunda icke tillämpas sådana tillfälliga förhöjningar, som med hänsyn till överskott i civilstatens änke- och pupillkassa äro eller kunna bliva medgivna å därifrån utgående pensioner.

De i nämnda reglemente stadgade avgifterna äro så avvägda, att de beräknas helt täcka de däremot svarande pensionerna. Med hänsyn till här ifrågavarande befattningshavares ringa antal kan emellertid ej med tillämpande av vanliga försäkringstekniska grunder full trygghet vinnas för att ej brist kan komma att uppstå. För utrönande av den genom avgifterna bildade fondens ställning synes en undersökning böra ske exempelvis vart femte år. Skulle

undersökningen utvisa, att brist föreligger, bör denna ersättas av statsmedel.

I enlighet med vad nyss anförts rörande grunderna för avgifts- och pensionsbelopp m. m. hava delegerade i så nära anslutning som möjligt till reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa utarbetat bilagda förslag till bestämmelser för här ifrågavarande familjepensionering.

Delegerade komma här nedan att angiva de huvudsakliga skiljaktigheterna mellan reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa (här nedan kallat reglementet) och de föreslagna bestämmelserna.

Föreskrifterna i § 2 av reglementet angående delaktighet i kassan äro ersatta med ett stadgande om skyldighet för envar manlig innehavare av ordinarie tjänst vid justitie- och militieombudsmansexpeditionerna, riksdagsbiblioteket och riksdagens hus, vilken erhållit sin första utnämning efter den 1 juli 1929 och då ej uppnått en ålder av 60 år, att i enlighet med vad i bestämmelserna föreskrives erlägga avgifter för beredande av familjepensionsrätt.

Befattningshavare, som är delägare i någon statens eller av staten understödd anstalt för familjepensionering, har emellertid ansetts böra undantagas från berörda skyldighet, så länge delaktigheten i sådan anstalt varar.

Stadgandena i § 3 av reglementet återfinnas i § 2 av de föreslagna bestämmelserna endast med den ändringen att orden »delaktighet» utbytts mot »familjepensionsrätt» och »delaktighetsbelopp» mot »familjepensionsunderlag».

Bestämmelserna i reglementets § 4 äro medtagna i tillämpliga delar och med utbytande av ordet »delägare» mot »tjänsteman».

Då det i § 5 av reglementet omförmälda förhållandet näppeligen torde komma att få någon motsvarighet inom här ifrågavarande verk, har paragrafen ansetts kunna uteslutas.

Stadgandena i reglementets §§ 7—11 angående de pensionsberättigade samt pensionernas belopp och fördelning återfinnas så gott som oförändrade i de föreslagna bestämmelserna §§ 5—9. Då frågan om utmätningsfrihet för pensioner är reglerad genom lag av den 8 april 1927, införd under § 67 i utsökningslagen, bör bestämmelsen i § 12 av reglementet ej medtagas.

Bestämmelserna i reglementet angående avgifter, upphörande eller inskränkande av pensionsrätt samt sökande och utbetalande av pension återfinnas med nödiga ändringar av huvudsakligen formell art i de föreslagna bestämmelserna, §§ 10—21. Stadgandena i § 15 mom. 2 av reglementet hava ersatts med en föreskrift, att de innehållna pensionsavgifterna skola tillföras den i reglementet för riksgäldskontoret omförmälda pensionsfonden men bokföras skilda från fondens övriga tillgångar. Stadgandena i § 16 av reglementet hava ansetts ej böra medtagas. Stadgandet i reglementets § 17 st. 1 har likaledes uteslutits, enär detsamma ej torde vara tillämpligt på de avgifter, som skola erläggas enligt de föreslagna bestämmelserna.

I § 22 av de föreslagna bestämmelserna föreskrives, att fullmäktige i riksgäldskontoret skola handlägga och besluta i alla ärenden, som röra tillämpningen av bestämmelserna och förvaltningen av enligt desamma utgående avgifter. Denna föreskrift ersätter hela det kapitel, som i reglementet behandlar kassans förvaltning.

Av det sätt, varpå ifrågavarande familjepensionering är tänkt ordnad, följer, att befattningshavarna ej skulle erhålla någon bestämmanderätt rörande pensionerna och därmed sammanhängande frågor. Med hänsyn till att staten måste ikläda sig garanti för pensionernas utbetalande synes ej vara något att invända mot att fullmäktige erhålla beslutanderätt i alla dylika frågor. Då av § 23 av de föreslagna bestämmelserna framgår, att, därest ändringar företagas i reglementet, motsvarande ändringar förutsättas komma att ske i de förevarande bestämmelserna, synes det delegerade, att personalsynpunkterna

även för ifrågavarande befattningshavares del komma att bliva vederbörligen tillgodosedda.

Enligt reglementet må klagan föras hos Kungl. Maj:t över styrelsens beslut i fråga om delaktighet i kassan, avgifter till densamma och pensionsrätt. Besvär över fullmäktiges beslut i motsvarande frågor böra enligt delegerades mening kunna anföras hos riksdagens bankoutskott; och hava bestämmelser därom införts i § 24. Rörande sättet för klagorättens begagnande hava delegerade anslutit sig till de bestämmelser, som återfinnas i § 49 av reglementet för riksgäldskontoret.

I § 25 av de föreslagna bestämmelserna har intagits en föreskrift rörande den förut omförmälda försäkringstekniska utredning, som enligt delegerades mening bör verkställas vart femte år.

De nuvarande manliga innehavarna ov ordinarie befattningar vid justitie- och militieombudsmansexpeditionerna samt riksdagsbiblioteket och riksdagens hus torde ej kunna åläggas att ansluta sig till den föreslagna familjepensioneringen, utan blir eventuell anslutning från deras sida beroende av befattningshavarnas eget avgörande. Såsom framgår av bilagda sammanställning, hava fyra av dessa befattningshavare nått sådan ålder, att de enligt de föreslagna bestämmelserna ej kunna få sin familjepensionsfråga ordnad enligt desamma. Åtskilliga av de övriga befattningshavarna äro så pass till åren komna, att de befordringsavgifter, som de skulle hava att erlägga, måste bliva tämligen betungande. Det torde därför kunna antagas, att anslutningen från de nuvarande befattningshavarna skulle bliva mycket ringa, därest de av egna medel hade att erlägga befordringsavgifter med belopp och inom tid, som framgår av de föreslagna bestämmelserna. Då det emellertid måste anses vara ett intresse för staten, som eljest, åtminstone i flertalet fall, torde få sörja för befattningshavarnas efterlevande, att den föreslagna pensioneringen kommer att omfatta så många som möjligt av de nuvarande befattningshavarna, föreligga enligt delegerades mening goda skäl för, att vissa lättnader i fråga om retroaktivavgifterna beredas de nuvarande befattningshavarna.

Enligt vad delegerade hava sig bekant, har riksdagen vid flera tillfällen, då särskilda skäl ansetts föreligga, trätt emellan genom att bevilja bidrag till bestridande av retroaktivavgifterna vid vissa tjänstemannagruppers inträde i änke- och pupillkassa. Sådana bidrag, som lämnats på något olika villkor i de särskilda fallen, synas emellertid hava förekommit endast till befattningshavare i lägre löneställning, med avlöning uppgående högst till belopp motsvarande 14:e lönegraden i nu gällande avlöningsreglemente.

År 1925 medgav riksdagen (skrivelse nr 161), att de befordringsavgifter, som sju, förut såsom skogvaktare hos Villingsbergs och Vargöns aktiebolag, dåmera — efter statens inköp av Villingsbergs egendom — såsom extra kronojägare i Villingsbergs revir anställda personer vid anställning såsom ordinarie kronojägare hade att erlägga för inträde i civilstatens änke- och pupillkassa, finge till den del, desamma överstege vad vederbörande haft att erlägga, därest hans ålder vid anställningen såsom ordinarie kronojägare uppgått till 35 år, gäldas av domänverkets medel.

Delegerade vilja för sin del föreslå, att ett liknande medgivande lämnas beträffande de befattningshavare vid riksdagens nu ifrågavarande verk, som äro placerade högst i femtonde lönegraden; dock torde böra meddelas föreskrift av innebörd att vederbörande befattningshavare alltid skall erlägga den engångsavgift, som svarar mot hans ålder vid tillträdet till innehavande tjänst. Vid bifall till vad nu föreslagits skulle — bortsett från de befattningshavare, som fyllt 60 år och sålunda äro uteslutna från familjepensionsrätt enligt de föreslagna bestämmelserna — endast sekreteraren i justitieombudsmansexpeditionen, byråintendenten i militieombudsmansexpeditionen och andre bibliotekarien i

riksdagsbiblioteket uteslutas från statsbidrag till befordringsavgifternas erläggande.

Berörda tre befattningshavare skulle för att komma i åtnjutande av föreslagen familjepension enligt en vid Svensk författningssamling nr 521/1926 fogad tabell hava att erlägga befordringsavgift med inalles resp. 2,528 kronor 10 öre, 6,006 kronor och 1,473 kronor 20 öre. Då inbetalningen av dessa belopp må fördelas på fem år, skulle sålunda årligen under loppet av en femårsperiod erläggas resp. 505 kronor 62 öre, 1,205 kronor 20 öre och 294 kronor 64 öre. Enär dessa belopp, vartill komma årsavgifterna, torde kunna anses väl betungande, vilja delegerade ifrågasätta, huruvida ej sådan lättnad skulle kunna beredas ifrågavarande tre befattningshavare, att befordringsavgiften finge enligt försäkringstekniska grunder erläggas med lika belopp under varje år av hela den tid, som återstår till dess befattningshavarnas avgiftsplikt skulle upphöra, d. v. s. under respektive omkring 26, 10 och 28 år. Befattningshavarna i fråga skulle då hava att under sin återstående tjänstetid årligen erlägga, förutom årsavgift, respektive 171 kronor 80 öre, 825 kronor 80 öre och 95 kronor 82 öre.

I förslaget till bestämmelser hava införts nödiga övergångsföreskrifter angående de sålunda ifrågasatta lättnaderna för de nuvarande befattningshavarna.

I detta sammanhang vilja delegerade slutligen fästa uppmärksamheten å, att byråcheferna å justitie- och militieombudsmansexpeditionerna såsom icke-ordinarie befattningshavare skulle bliva uteslutna från familjepensionering enligt delegerades förslag.

I sitt år 1921 avgivna betänkande angående reglering av löneförhållanden m. m. beträffande riksdagens verk hemställde 1902 års löneregleringskommitté, att tjänstemännen å justitie- och militieombudsmansexpeditionerna, vilka dittills antagits medelst förordnande, som när som helst kunde återkallas, i samband med den föreslagna löneregleringen skulle beredas ordinarie anställning. En ledamot av kommittén uttalade skiljaktig mening beträffande de dåvarande expeditionssekreterarna (d. v. s. de nuvarande byråcheferna) och ansåg, under hänvisning till vikten av att berörda tjänster vid varje tidpunkt vore besatta på ett fullt tillfredsställande sätt, att expeditionssekreterarna fortfarande borde tillsättas genom förordnande.

Bankoutskottet vid 1921 års riksdag, vars hemställan härutinnan bifölls av riksdagen, biträdde (utlåtande nr 70) reservantens mening i fråga om expeditionssekreterarbefattningarna och förutsatte därvid, att befattningarna komme att betraktas såsom övergångsplatser.

Då emellertid så icke torde kunna sägas vara fallet samt de nuvarande byråcheferna icke tillhöra någon familjepensionsantalt och deras egen pensionsfråga ej heller är ordnad, hava delegerade ansett sig böra ifrågasätta, huruvida ej spörsmålet om berörda byråchefers ställning ånyo borde upptagas till prövning.

Delegerade anse sig slutligen böra beröra frågan om sättet för täckande av vissa medelsbehov, som kunna uppkomma i anledning av de föreslagna bestämmelserna.

Enligt § 12 i bestämmelserna skulle familjepensionsavgifterna ingå till den i riksgäldskontorets reglemente omförmälda pensionsfonden men bokföras skilda från fondens övriga tillgångar. Från de familjepensionsmedel, som alltså inflyta till denna fond, torde utgående pensioner böra bestridas. Om emellertid, mot förmodan, nämnda medel vid något tillfälle icke skulle lämna tillgång till pensionernas utbetalande, torde fyllnad böra beredas från särskilt anslag. Förslagsanslaget till avlöningar och pensioner m. m. vid riksgälds- och riksdagsförvaltningen synes därvid närmast böra ifrågakomma. Bemyn-

digande torde därför böra utverkas för fullmäktige i riksgäldskontoret att vid behov för ändamålet anlita nämnda anslag.

I det föregående har vidare förutsatts, att brist, som vid försäkringsteknisk utredning rörande den blivande familjepensionsfondens ställning eventuellt kan befinnas föreligga, skulle täckas av statsmedel. Beslut om beredande av medel för detta ändamål torde emellertid icke nu behöva fattas. Anmälan om sådan brist torde nämligen böra efter vederbörande utrednings slutförande göras hos bankoutskottet, som då får pröva frågan om bristens täckande.

Det medgivande, som delegerade i det föregående tillstyrkt i fråga om lindring i engångsavgift för vissa tjänstemän, föranleder givetvis utgift av statsmedel. Storleken av denna utgift framgår av förut omförmälda sammanställning, vilken utvisar, att, om samtliga till lindring berättigade befattningshavare skulle ansluta sig till pensioneringen, statens kostnad skulle uppgå till 8,437 kronor. Ifrågavarande kostnad, vilken lärer böra gäldas så snart ske kan efter ingången av juli 1929, synes lämpligen kunna bestridas från nyssnämnda anslag till avlöningar och pensioner m. m. vid riksgälds- och riksdagsförvaltningen.

Å de pensioner, som i enlighet med de föreslagna bestämmelserna komma att utgå, torde givetvis, så länge dylik förmån är medgiven å övriga familjepensioner efter befattningshavare i statstjänst, böra åtnjutas dyrtidstillägg av statsmedel enligt samma grunder, som i sådant avseende gälla för nyssnämnda familjepensioner.

Stockholm den 2 april 1929.

G. Kobb. *Anders Anderson.*

John Hägglund. *Acke Westling.*

Bilaga 2.

Bestämmelser

angående familjepensionering för befattningshavare vid justitieombudsmansexpeditionen, militieombudsmansexpeditionen, riksdagsbiblioteket och riksdagens hus.

Allmänna föreskrifter.

§ 1.

Envar innehavare av ordinarie tjänst vid justitieombudsmansexpeditionen, militieombudsmansexpeditionen, riksdagsbiblioteket och riksdagens hus, vilken första gången erhållit dylik tjänst efter den 1 juli 1929, är förpliktad att i enlighet med vad nedan sägs erlägga avgifter för beredande av rätt till pension för efterlevande änka och barn (familjepensionsrätt).

Från berörda skyldighet undantagas dock:

a). den, som är delägare i någon statens eller av staten understödd anstalt för familjepensionering, så länge delaktigheten däri fortfar;

b) den, som vid första utnämning till någon av här ifrågavarande tjänster uppnått en levnadsålder av sextio år;

c) kvinnor.

§ 2.

Familjepensionsrätt inträder för den, som blivit ordinarie innehavare av någon av i § 1 omförmälda tjänster, från och med den första kalendermånad, vid vars början tjänsten innehaves.

Upphör tjänsteman att vara innehavare av tjänst, varmed familjepensionsrätt enligt § 1 är förenad, och övergår till någon statens tjänst, varmed icke är förenad skyldighet att inträda i änke- och pupillkassa, skall familjepensionsrätten fortfara, om tjänstemannen enligt för sistnämnda tjänst gällande pensionsbestämmelser eller enligt Kungl. Maj:ts särskilda förordnande är berättigad att erhålla pension från staten.

Familjepensionsrätten fortfar även efter det tjänsteman erhållit avsked med pension.

Befordras eller förflyttas tjänsteman till tjänst, varmed följer högre familjepensionsunderlag, eller höjes till följd av lönereglering familjepensionsunderlaget, vidtager förhöjningen från och med den första kalendermånad, vid vars början den nya tjänsten innehaves eller tjänstemannen inträtt på den nya staten.

§ 3.

Tjänstemans familjepensionsunderlag är lika med tjugusju och en halv procent av det tjänstepensionsunderlag, som för hans tjänst är bestämt.

Om det familjepensionsunderlag, som härvid uppkommer, faller mellan två hela tiotal kronor, avjämnas detsamma till närmast högre tiotal kronor.

Tjänsteman, som omförmäles i andra stycket av § 2, bibehåller det familjepensionsunderlag, han hade, då han avgick från sin förra tjänst.

Tjänsteman, som övergår från tjänst med högre till tjänst med lägre familjepensionsunderlag, bibehåller det högre underlaget.

§ 4.

Tjänsteman, som uppnått sextio levnadsår, må ej vinna förhöjning i familjepensionsunderlaget.

De pensionsberättigade samt pensionernas belopp och fördelning.

§ 5.

Pensionsberättigade äro tjänstemans änka, så länge hon lever ogift, samt tjänstemans äkta barn, tills det uppnår tjuguett års ålder eller dessförinnan träder i äktenskap.

Tjänstemans styvbarn åtnjuter icke pensionsrätt.

§ 6.

Änka och barn åtnjuta pension från och med månaden näst efter den, under vilken mannen eller fadern avlider, till och med den månad, varunder pensionstagaren dör eller hans rätt till pension annorledes upphör.

För barn, som födes efter faderns död, räknas pensionsrätten från och med den månad, i vilken barnet föddes.

§ 7.

Pension utgår för år räknat:

a) för änka ensam med belopp, motsvarande det familjepensionsunderlag, som senast varit för mannen gällande;

b) för änka jämte ett eller flera pensionsberättigade barn med den änka ensam tillkommande pension, förhöjd med fyrtio procent för ett barn och därutöver med tio procent för varje ytterligare barn;

c) för pensionsberättigade barn, då pensionsberättigad änka ej finnes;

om endast ett barn finnes, med den änka ensam tillkommande pension; och

om barnen äro två eller flera, med omförmälda pension, förhöjd med fyrtio procent, därest barnen äro två, samt därutöver med tio procent för varje ytterligare barn.

§ 8.

Av pension för änka med barn njute änkan så stor del, som motsvarar åttio procent av den änka ensam tillkommande pension, samt barnet eller barnen återstoden. Finnas barn av särskilda äktenskap, tillkomme dock änkan endast så stor del av pensionen, som utgör femtio procent av den änka ensam tillkommande pension, och återstoden tillfalle barnen. Pension för barn delas emellan dem efter huvudtalet. Änka vare berättigad uppbära pension för eget barn, där ej visas, att barnet uppfostras av annan.

§ 9.

När änka eller barn, som har pension, dör eller enderas pensionsrätt eljest upphör, ävensom när änka, som fått pension, föder barn, avlat i äktenskap, varpå hennes pensionsrätt är grundad, skall reglering av pensionsrätten ske enligt de i §§ 7 och 8 stadgade grunder.

Avgifter.

§ 10.

Såsom årsavgift erlägge tjänsteman sexton och åtta tiondels procent av sitt familjepensionsunderlag.

Årsavgiften utgår från och med den månad, då familjepensionsrätten enligt

§ 2 beräknas hava börjat, till och med den månad, under vilken tjänsteman uppnår sextiosju års ålder eller ock dessförinnan avlider eller förlorar sin familjepensionsrätt.

§ 11.

Befordringsavgift skall betalas för envar, vilken, efter det han fyllt tjugunio år, enligt dessa bestämmelser erhåller familjepensionsrätt eller förhöjning i familjepensionsunderlaget.

Denna avgift beräknas å familjepensionsunderlaget eller den vunna förhöjningen och erlägges under loppet av fem år, räknade från och med den månad, varunder familjepensionsrätten eller förhöjningen i familjepensionsunderlaget inträtt, men den procent, som angives i den vid reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa fogade tabell, tjänsteman dock obetaget att, efter därom hos fullmäktige i riksgäldskontoret gjord framställning, inom tre månader från det han tillträtt tjänst eller erhållit förhöjning i familjepensionsunderlaget, mot åtnjutande av avdrag med nio procent av befordringsavgiftens sammanlagda belopp, på en gång erlägga hela avgiften.

Upphör tjänstemans familjepensionsrätt, innan befordringsavgiften är till fullo gulden, föreligger avgiftsplikt endast för den del av oguldna beloppet, som belöper på tiden intill slutet av den månad, under vilken familjepensionsrätten upphört.

§ 12.

Års- och befordringsavgifterna skola uttagas medelst avdrag å varje till utbetalning förfallet löne- eller pensionsbelopp.

Tjänsteman, som icke åtnjuter lön eller pension för den tjänst, som medför familjepensionsrätt enligt dessa bestämmelser, insände eller inbetale inom den femtonde dagen i mars, juni, september och december månad sina avgifter direkt till riksgäldskontoret.

De sålunda influtna avgifterna skola tillföras den i reglementet för riksgäldskontoret omförmälda pensionsfonden men bokföras skilda från fondens övriga tillgångar.

§ 13.

Försummar tjänsteman att i vederbörlig tid inbetala avgift, erlägge han för den överskjutande tiden ränta å det förfallna beloppet efter sex procent om året från förfallodagen.

Häftar tjänsteman vid sitt frånfälle för oguldna avgifter, som fullmäktige i riksgäldskontoret anse ej böra exekutivt uttagas, skola desamma gottgöras riksgäldskontoret under de fem första åren efter dödsfallet med en femtedel årligen, som innehålles å den hans änka eller barn tillkommande pension; dock att, därest avdrag till mera än hälften av pensionens belopp efter nämnda beräkningsgrund skulle ifrågakomma, tiden för gottgörande av de bristande pensionsavgifterna utsträckes sålunda, att avdraget icke något år överstiger pensionens halva belopp.

§ 14.

Erlagda avgifter återbetalas icke i andra fall eller i vidsträcktare mån, än enligt dessa bestämmelser är medgivet.

Huru pensionsrätt upphör eller inskränkes.

§ 15.

Tjänsteman, som upphört att vara ordinarie innehavare av tjänst, varmed familjepensionsrätt enligt dessa bestämmelser är förenad, skall hava förlorat sin

familjepensionsrätt, där ej densamma fortfar på grund av bestämmelserna i § 2, andra och tredje styckena.

Enahanda vare påföljden för tjänsteman, som uraktlåter att under tre på varandra följande år betala föreskrivna avgifter, där vad oguldet är befunnits icke kunna hos honom exekutivt uttagas.

§ 16.

Förlorar tjänsteman sin familjepensionsrätt, utbetalas till honom efter ansökan så mycket av erlagda avgifter, som enligt de för civilstatens änke- och pupillkassa fastställda försäkringstekniska grunder utgör deras värde; skolande dock, där tjänsteman, som förlorat sin familjepensionsrätt på grund av avsättning, har hustru eller ock äkta barn, som är yngre än tjuguett år och icke dessförinnan trätt i äktenskap, utbetalningen ske till hustrun, där sådan finnes, eljest till barnet eller barnen.

Ansökan om utbetalning skall hava till fullmäktige i riksgäldskontoret inkommit inom tio år efter det tjänstemannen förlorat sin familjepensionsrätt, vid påföljd att utbetalningen eljest icke äger rum.

§ 17.

Äktenskap grundlägger icke pensionsrätt, med mindre det blivit i laga ordning avslutat med vigsel eller inför borgerlig myndighet.

§ 18.

Pensionsrätt enligt dessa bestämmelser äger icke rum på grund av äktenskap, som tjänsteman ingår efter det han fyllt sextiofem år.

§ 19.

Äktenskap, som tjänsteman, innan han fyllt sextiofem år, ingår under det han lider av sjukdom, som inom sex månader medför hans död, grundlägger icke rätt för änkan till pension enligt dessa bestämmelser, såvida icke genom äktenskapet barn legaliserats; dock ankomme på fullmäktige i riksgäldskontoret, där anledning finnes till antagande att sjukdomens livsfarliga beskaffenhet vid äktenskapets ingående icke varit för tjänstemannen bekant, att pröva, huruvida pension må tilläggas änkan.

Huru pension sökes och utbetalas.

§ 20.

Ansökning om pension göres skriftligen hos fullmäktige i riksgäldskontoret med bifogande av följande av vederbörande präst utfärdade bevis:

a) om tiden då tjänsteman, efter vilken pension sökes, avlidit;
b) om dennes äktenskap och tiden för dess ingående;
c) om änkas och barns ålder och civilstånd.

Beviljas pension, utfärda fullmäktige pensionsbrev.

§ 21.

Pension utbetalas kvartalsvis genom allmänna posten i början av sista månaden av varje kalenderkvartal.

Fullmäktige i riksgäldskontoret äga att meddela erforderliga föreskrifter till förhindrande av att pension bliver obehörigen utbetalad.

Pensionsärendenas handläggning m. m.

§ 22.

Fullmäktige i riksgäldskontoret skola handlägga och besluta i alla ärenden, som röra tillämpningen av dessa bestämmelser och förvaltningen av enligt desamma utgående avgifter.

§ 23.

Därest ändringar framdeles vidtagas i det för civilstatens änke- och pupillkassa nu gällande reglementet, äga fullmäktige i riksgäldskontoret besluta, att motsvarande ändringar skola ske i dessa bestämmelser.

§ 24.

Över fullmäktiges i riksgäldskontoret beslut i fråga om tjänstemans familjepensionsrätt enligt dessa bestämmelser, avgifter därför och efterlevandes rätt till pension må besvär anföras hos riksdagens bankoutskott.

Missnöje med beslutet skall, vid äventyr av talans förlust, skriftligen anmälas hos fullmäktige inom fjorton dagar efter den dag, då klaganden därav bevisligen erhållit del. Besvären skola därefter, vid enahanda äventyr, inom ytterligare fjorton dagar ingivas till fullmäktige, vilka hava att jämte utlåtande däröver så snart ske kan överlämna besvären till bankoutskottet.

§ 25.

Försäkringsteknisk undersökning rörande den genom avgifter enligt dessa bestämmelser bildade fondens ställning skall genom fullmäktiges i riksgäldskontoret försorg ske år 1934 och därefter minst en gång vart femte år.

Dessa bestämmelser skola lända till efterrättelse från och med den 1 juli 1929.

Tjänsteman, som före sistnämnda dag utnämnts till innehavande tjänst vid justitieombudsmansexpeditionen, militieombudsmansexpeditionen, riksdagsbiblioteket och riksdagens hus, äger, om han ej före den dagen uppnått sextio levnadsår, från och med samma dag grundlägga familjepensionsrätt mot erläggande av befordringsavgift i enlighet med förestående bestämmelser, dock att därvid skall iakttagas *dels* beträffande tjänsteman, tillhörande tjuguförsta eller högre lönegrad av löneplanen för befattningshavare vid riksdagens verk, att avgiften må fördelas på hela den tid, varunder årsavgifter skola erläggas, och utgå från och med den månad, under vilken familjepensionsrätt inträtt, med den procent, som med utgångspunkt från engångsbeloppet framgår av försäkringsteknisk beräkning, *dels ock* beträffande annan tjänsteman att befordringsavgiften må gäldas av statsmedel till den del, densamma överstiger vad vederbörande haft att erlägga, därest hans ålder den 1 juli 1929 uppgått till 35 år, eller, om han vid tjänstens erhållande överskridit denna ålder, vad han med tillämpning av förestående bestämmelser då skulle haft att erlägga.

Bilaga 3.

Sammanställning rörande befordringsavgifter m. m.

Befattningshavare	Ålder vid tillträdet	Ålder den 1 juli 1929	Familjepensionsunderlag	Befordringsavgift: totalbelopp 1 juli 1929	Belopp att bestridas: av statsmedel	Belopp att bestridas: av befattningshavaren
J. O:s expedition.						
Sekreteraren S. Östergren	36 4/12	41 4/12	1,590	2,528: 10	—	2,528: 10
Expeditionsvakten A. Östlund	—	62 9/12	—	—	—	—
M. O:s expedition.						
Byråintendenten A. G. af Klercker . .	51 3/12	56 9/12	1,400	6,006: —	—	6,006: —
Expeditionsvakten C. Lindell	43 3/12	50 9/12	470	1,508: 70	625: 10	883: 60
Riksdagsbiblioteket.						
Överbibliotekarien V. Gödel	—	64 7/12	—	—	—	—
Förste bibliotekarien R. Höckert . . .	—	61 2/12	—	—	—	—
Andre bibliotekarien E. Winge	28 7/12	39 1/12	1,160	1,473: 20	—	1,473: 20
Förste expeditionsvakten J. A. Fransson	35	45 6/12	510	1,152: 60	775: 20	337: 40
Expeditionsvakten G. Krause	26 1/12	36 7/12	470	446: 50	98: 70	347: 80
Riksdagens hus.						
Materialförvaltaren J. L. Mårtensson .	30 1/12	52 2/12	840	2,906: 40	2,284: 80	621: 60
Övermaskinisten K. H. P:son Theorell	39 4/12	51 2/12	840	2,775: 20	1,654: 80	1,100: 40
Biträdande maskinisten O. Berg . . .	30 1/12	54 9/12	530	2,082: 90	1,690: 70	392: 20
Portvakten K. H. Larsson	—	63 4/12	—	—	—	—
Portvakten C. E. M. V. Karlsson . .	24 11/12	39 5/12	480	633: 60	278: 40	355: 20
Eldaren P. V. Öberg	34 5/12	41 11/12	470	789: 60	441: 80	347: 80
Eldaren J. A. Olsson	40 10/12	48 4/12	470	1,301: 90	587: 50	714: 40
Summa	—	—	—	**23,584**: 70	**8,437**: —	**15,147**: 70

Stockholm 1929. Kungl. Boktryckeriet, P. A. Norstedt & Söner.
291376